

The step of development of plankton foraminifers and zonal distribution of Paleogene deposits in Gobustan - western part of Absheron (Azerbaijan)

Kh. A. ALLAKHVERDIYEVA

Geology Institute of Azerbaijan National Academy of Sciences, Baku, Azerbaijan, h.allahverdiyeva@mail.ru

Definition of step of organic world development connected with the history of the Earth's Crust development arouses a great interest and is of practical importance. Foraminifers are widespread in the Paleogene deposits of Gobustan - Western part of Absheron. The detailed study of Paleogene deposits sections of this region and distribution of foraminifers allowed to distinguish 4 steps in development of plankton foraminifers. The first step of development of plankton foraminifers includes Paleocene - Early Eocene. The wide development of Globorotalia in this step allows to name it the step of Globorotalia. This step divides into 3 substeps. The beginning of step (I substep, Danian) is characterized by disappearance of typically Maastrichtian genera: Globotruncana, Rugoglobigerina, Pseudotextularia and etc., manifestation and wide development of specimens of genera: Globorotalia, Acarinina, Globigerina and etc. In deposits corresponding to this substep 1. Globorotalia daubjerensis (Early Danian); 2. Acarinina schachdagica (Late Danian) are distinguished from bottom to top. Acarinina schachdagica zone is characterized by manifestation and widespread occurrence of subkopian Acarinina (Ac. schachdagica, Ac. inconstans, A. indolensis and etc.). The second substep is characterized by manifestation and development in a great quantity relatively plane rotalia. This substep includes Upper Paleocene (Zealandian stage - Globorotalia angulata zone; Thanetian stage - Acarinina subsphaerica zone, Acarinina acarinata zone) and Lower Eocene (big lower part of Ypresian stage - Globorotalia subbotinae zone, Globorotalia marginodentata zone). The third substep includes the upper part of Lower Eocene (the top parts of Ypresian stage- Globorotalia aragonensis zone).

The second step corresponds to Middle Eocene. It is divided into 2 substeps. The first substep is characterized by development Acarinina and cover the Lutetian stage and (Acarinina bullbrooki zone, Acarinina rotundimarginata zone). The second substep (Bartonian stage - Globigerina turkmenica zone) is characterized by relatively decline of Acarinina development and Globigerina development. The third step includes Late Eocene (Priabonian stage) and is divided into two substeps. The first substep includes Early Priabonian stage - Globigerina corpulenta is characterized by extinction of Acarinina, abundance of Globigerina, presence of Hastigerina. The second substep (Late Priabonian - Globigerina officinalis zone) is characterized by abundance of small Globigerina and presence of Hastigerina.

The fourth step covers Oligocene. The step is characterized by progressive extinction Globigerina, manifestation of nonionida (first substep - Early Rupelian), Caucasina (second substep - Late Rupelian -Caucasina *schischkinskaya zone*) and almost complete disappearance of foraminifers in the third substep (Chattian age).

Gobustan'da (Apşeron Yarımadası batı bolimii, Azerbaycan) planktonik foraminiferlerin gelişim evreleri

ve Paleojen sedimanlarının bölgesel dağılımı

Organik dilnyamn gelişme evrelerinin Yer kabuğunun gelişim tarihçesine bağli olarak tanımlanması, büyük ilgi uyandırır ve pratik öneme sahiptir. Gobustan (Absheron Yarımadası batı bölümü) Paleojen sedimanları içinde foraminiferler yaygındır. Bu bölgeden alınan kesitlerde Paleojen sedimanlarının ve foraminifer dağılımının ayrıntılı anlaşılması, planktonik foraminiferlerin gelişiminde dört (4) evrenin ayırdedilmesine olanak sağlamıştır. Planktonik foraminiferlerin gelişimindeki ilk evre Paleosen-Erken Eosen dilimini kapsar. Bu evrede Globorotalia'nın yaygın gelişimi, bu dilimin Globorotalia evresi olarak adlandırılmasına yol açmıştır. Bu evre 119 (3) alt-evreye ayrılır. Evrenin başlangıcı (Alt-evre 1, Daniyen), tipik Maestrihtiyen familyalarının, Globotruncana, Rugoglobigerina, Pseudotextularia vd'nin yok olması ve Globorotalia, Acarinina, Globigerina vd cins örneklerinin ortaya çıkması ve yaygın gelişimi ile karakterize edilir. Bu Alt-evre 1'e karşılık gelen sedimanlarda, tabandan tavana, *Globorotalia daubjerensis* (Daniyen) ve *Acarinina schschdagica* (Gee Daniyen) ayırdedilmiştir. *Acarinina schschdagica* zonu, Acarinina'nın

{*Ac. Schachdagica*, *Ac. inconstans*, *Ac. Indolensis* vd) ortaya cikisi ve yaygm bulunusu ile karakteristiktir. Ikinci alt-evre goreli yassi rotaliamn ortaya cikisi ve yogun gelisimi ile karakteristiktir. Bu alt-evre Gee Paleosen (Zealandiyen *kati-Globorotalia angulata* zonu; Thanetian *kati-Acarinina subsphaerica* zonu, *Acarinina acarinata* zonu) ve Alt Eosen (Ypresiyen kati alt *bolmmx-Globorotalia subbotinae* zonu, *Globorotalia marginodentata* zonu) dilimlerini kapsar. Uciincii alt-evre Alt Eosen'in list bolumunil (Ypresiyen kati list bolumil-*Globorotalia aragonensis* zonu) kapsar.

Ikinci evre Orta Eosen'e karsilik gelir ve iki alt-evreye ayrihr. Ilk alt-evre Acarininamn gelisimi ile {*Acarinina bullbrooki* zonu, *Acarinina rotundimarginata* zonu) karakteristiktir ve Liltesyen katim kapsar. Ikinci alt-evre

(Bartoniye *kati-Globigerina turkmenica* zonu), Acarinina gelisiminde goreli bir yavaslama ve Globigerina gelisimi ile karakterize edilir.

Ucuncu evre Gee Eosen'i (Priaboniyen kati) kapsar ve iki alt-evreye ayrihr. Ilk alt-evre Erken Priaboniyen dilimini kapsar {*Globigerina corpulenta*) ve Acarininamn yokolusu, Globigerina bollugu ve Hastigerina varligi ile karakterize edilir. Ikinci alt-evre (Gee Priaboniyen-G/oi/ger/«a *officinalis* zonu) kiicik Globigerina bollugu ve Hastigerina varligi ile karakteristiktir.

Dordilncil (ve son) evre Oligosen'i kapsar. Bu evre Globigerinamn asamah yokolusu, nonionidalar (ilk alt-evre-Erken Rupeliyen) ile Caucasinalarm (ikinci alt-evre, Gee *Rwpeliyen-Caucasina schischkinskaya* zonu) ortaya cikisi ve ucuncu alt-evrede (Chattien'de) foraminiferlerin neredeyse tilmden yokolusu ile karakteristiktir.